

BOKLÅDAN

DIN LITTERÄRA OMBUDSMAN

3/2013

Nyhetsbrevet Boklådan ger aktuella lästips sex gånger om året och är ett samarbete mellan ABF och Arbetet. Skriv ut och sprid eller sätt upp på anslagstavlan! Den som själv vill prenumerera kan anmäla sig på www.bokladan.org, där nyhetsbrevet också kan laddas ner och läsas som PDF.

Flykten till Fort Europa

Flyktingar beskrivs ofta distanserat och fördomsfullt. Men inte i den italienske journalisten Fabrizio Gattis reportagebok *Bilal* (Celanders förlag). Gatti antar en flyktings identitet och följer "slavrutten" genom Sahara, mot Italien. Han möter människor utan annat att förlora än armodet. Men det

krävs mycket för att ta sig in i "Fort Europa" – pengar, kontakter och viljestyrka. Och kanske även tur.

Monica Zaks ungdomsbok *Jag är en pojke med tur* (Opal) är en sann berättelse om ett ensamkommande flyktingbarn. Trots alla helveten slutar det lyckligt för Esmat Nabi, med uppehållstillstånd.

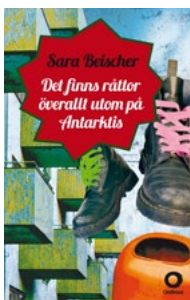
Titti Knutssons ungdomsroman *Flyktingen* är lika drabbande och skildrar ett flyktingbarns utsatthet, men också en möjlig empati och solidaritet.

Långt ifrån alla har tur – vilket Jens Mikkelsen och Katia Wagner visar i reportageboken *De förlorade barnen* (Natur & Kultur). Nära 800 ensamkommande flyktingbarn är försvunna i Sverige, och polisen letar bara efter dem som ska utvisas. I boken blottas ett samhälle som gör skillnad på barn och barn och där rättigheter systematiskt kränks.

Läs en recension av Bilal i Arbetet

Läs en recension av De förlorade barnen i Expressen

Att växa upp med klass

90-talet var eurodisco och brons i fotbolls-vm. Men också arbetslöshet, växande klyftor och rasism. Hur var det att växa upp mitt i förändringen? Att vara arbetarbarn i ett söndervittrande folkhem?

Sara Beischer *Det finns rättor överallt utom på Antarktis* (Ordfront) är en generationsroman full

av klassmarkörer, där Clara lever med sin ensamstående mamma Berit på Västkusten. Daniel Poohls

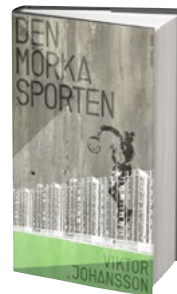
självbiografiska *Som om vi hade glömt* (Leopard) liknar *Det finns rättor...* till förutsättningarna. Daniel växer upp i en bruksort präglad av ekonomisk kris, där hans mamma får vända på slantarna. Men det är samtidigt en berättelse om hur Daniel blir antirasist medan flera av hans kamrater blir rasister.

Beischer och Poohl skriver in sig i en tradition av uppväxtskildringar med klassperspektiv, där bland andra Åsa Linderborg, Susanna Alakoski och Kjell Johansson färglagt tidigare generationers villkor. Kjell Johansson senast med den självbiografiska *Mammas gata – berättelser från förorten* (Weyler).

Läs en recension av Sara Beischer's bok i Arbetet

Läs en intervju med Daniel Poohl i Arbetet

Måttlös förortsskildring

I en förort där många är krigstraumatiserade är det tufft att växa upp, och skildringarna behöver någonting extra. Viktor Johansson är poet, och kan därför använda måttlösa överdrifter för att beskriva upploppen i Gottsunda utanför Uppsala för några år sedan. *Den mörka sporten* (W&W) är en vim-

melkantig berättelse med ett utflippat före detta tennislöfte i huvudrollen.

Läs en recension av Den mörka sporten i Arbetet

Värsting på dagsverser

I Stig Dagermans och Alf Henriksons anda har Victor Estby utvecklat stor skicklighet i att genom dagsverser visa medkänsla med de svagaste och gissla aktuella fall av korttänkt maktfullkomlighet. Nu finns hans bästa verser samlade i boken *Versting* (Karnstedts). Estby har också blivit tonsatt och gett ut en cd tillsammans med trubaduren Fred Lane.

Läs Christer Enanders förord ur boken

Folkhemmet tur & retur

Norstedts serie om *Sveriges historia* har gått i mål, efter åtta tjocka band. Förra året kom berättelsen om demokratiens genombrott och välfärdsstatens framväxt i skuggan av nazism och världskrig. I den sista boken, som skildrar åren 1965–2012, skriver Kjell Östberg

och Jenny Andersson om hur den till synes eviga standardhöjningen och reformivern växlade över i ekonomisk kris, marknadsmakt, privatiseringar och högerpopulism. Det är första gången vår nutidshistoria sammanfattas på det här sättet, och resultatet är både lärorikt och engagerande.

Förtrycket och friheten

I de nazistiska koncentrationslägren bar homosexuella en rosa triangel, och de sågs som de lägst stående. Om detta berättar Heinz Heger, själv överlevande från Sachsenhausen, i *Männerna med rosa triangel* (Bokförlaget Atlas). Den utkom i Tyskland 1972. Nu finns den på svenska, med förord

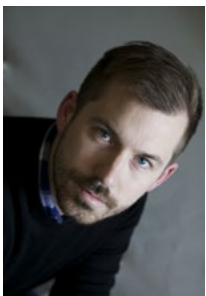
av Jonas Gardell. ”Om vi inte lär oss av historien, om vi glömmer lidandet ... då kommer allt det som hände att kunna hända igen”, skriver Gardell.

Nyligen kom sista delen i Gardells trilogi *Torka aldrig tårar utan handskar*, som också finns som TV-serie och mästertligt författaruppläst ljudbok.

”Frihet, mina vänner, är inget man får till skänks. Frihet är något man erövrar”, konstaterar Gardell. Och om homosexuellas frigörelsekamp i USA handlar den amerikanska juristen Linda Hirshamns populärhistoriska och viktiga berättelse *Sejer – gayrevolutionens triumf* (Karneval).

Läs ett utdrag ur Männerna med rosa triangel

Litteraturpris till Daniel Poohl

Daniel Poohl får ABF:s litteraturstipendium 2013 ”för sitt hängivna arbete med att med ordets hjälp synliggöra rasismens rötter, former och drivkrafter”.

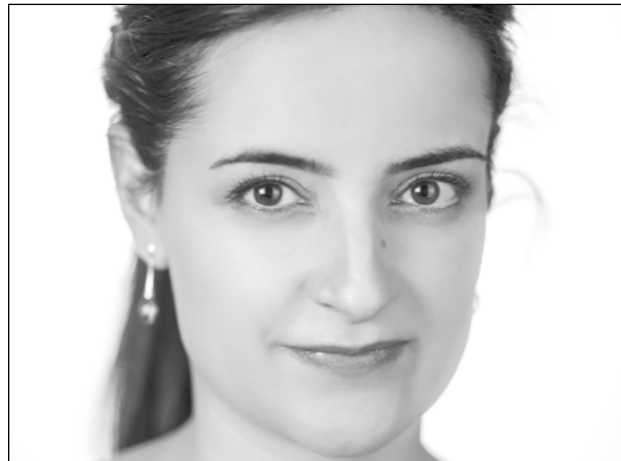
Poohl är chefredaktör på tidningen Expo, ledande antirasist och en av Sveriges främsta experter på högerextremism. Nyligen

debuterade han som romanförfattare med den självbiografiska *Som om vi hade glömt* (Leopard). ”I en tid där rädslan för den andre breder ut sig behövs folkbildare som Daniel Poohl mer än någonsin”, lyder juryns motivering.

Läs en intervju med Daniel Poohl i Arbetet

FÖRFATTAREN

Marjaneh Bakhtiari

Marjaneh Bakhtiaris två första romaner – *Kalla det vad fan du vill* och *Kan du säga schibbolet* (båda Ordfront) – skildrar iransk-svenska familjer i Malmö. Böckerna gav nya perspektiv på integration, mångkultur och rasism. I den senaste romanen, *Godnattsagor för barn som dricker* (Ordfront), lämnar Bakhtiari Sverige och berättar om en familj i Teheran som drabbats av förlust och sorg. Och de tre generationerna i familjen hanterar sorgen på olika sätt, något som skapar sprickor.

– Jag tror att det delvis har att göra med bristen på kommunikation. Och kanske också med hur mycket och vad de olika karaktärerna orkar minnas från det förflutna, säger Marjaneh Bakhtiari.

Du levde i Teheran en tid. Var ambitionen att skriva på plats?

– Ja, jag trodde att det skulle vara enklare än att sitta i Malmö och försöka minnas. Men det gick inte så bra att skriva på plats som jag hade hoppats.

Ändå finns en känsla som är svår att skapa på avstånd. Du beskriver Teheran som en ”hon”, och staden blir närmast en karaktär...

– Ja, det blev lite som ett väsen i boken upptäckte jag efter ett tag. Vet inte varför det blev en ”hon”. Det var bara självklart att det skulle vara så.

Teheran framstår först som en stad vilken som helst, där människor lever sina vardagsliv. Men då och då flimrar förtrycket förbi i form av sms från Televerket som upplyser om ”nationens enade front” och i form av blockerade TV-program. Och historien med statskupper, revolution och krig bildar ram.

Har boken något budskap?

– Nej, inte annat än att vi alla är människor som bär på både sorg och kärlek.

Läs en längre intervju i tidningen Publikt

Redaktör för *Boklådan* är Kent Werne. *John Swedenmark, Peter Gustavsson, Hanna Holmer, Josefin Hägglund, Åke Johansson, Malin Klingzell-Brulin, Eivor Schultz och Marianne Steinsaphir har bidragit med boktips och underlag till notiserna.*